

Matti Rantonen

Historiaa twiitaten

Historian opetuksen ja Twitterin yhdistäminen on keino monipuolistaa opetusta ja edetä kohti historiallista empatiaa. Twitter on myös erinomainen foorumi verkostoitumiseen ja tiedon välittämiseen oman tutun verkoston ulkopuolelle ja ulkopuolelta. Olen itse käyttänyt Twitteriä noin kahden vuoden ajan hyvin ammatilliselta pohjalta: jaan henkilökohtaisen Twitter-tilini kautta opiskelijoille oppiaineisiini liittyviä materiaaleja, uutisia, artikkeleja, sivustoja, kuvia ja videoita. Twitterin kautta tutustuin myös Siilinjärven lukion historian lehtori Aira Roivaisen opetus-malliin, jossa talvisota heräsi uudelleen eloon Twitterissä osana lukion Suomen historian kurssia (HI4 / HI3 LOPS 2016). Tämän myötä olen

ottanut Twitterin osaksi useita lukion historian kursseja ja niissä suoritettavia numerolla arvioitavia töitä.

Kokeiluni alkoivat edellä mainitusta Suomen historian kurssista. Opiskelijoiden tehtävänä oli luoda kurssilla itselleen Twitter-hahmo elämään talvisodan aikaa päivä päivältä. Hahmo saattoi olla sotilas, lotta, evakko, sotalapsi tai poliitikko. Tehtävänä oli heijastaa hahmon ajatuksia, tekoja ja tuntemuksia sodan eri vaiheissa mahdollisimman autenttisesti ottaen huomioon sekä talvisodan että ajan yleinen konteksti. Tärkeää oli hahmon taustoittaminen: ikä, sukupuoli, asuin-paikka, perhesuhteet ja esimerkiksi mahdollinen poliittinen näkemys. Lisäksi Twitter-tilistä tuli tehdä mahdollisimman ”aidon” näköinen valokuvien, yleisten tietojen ja kulloisenkin sijainnin avulla. Opiskelijat pystyivät tarkistamaan päivämääräkalenterista, mitä päivää milloinkin elettiin. Jokaisen twiitiviikon jälkeen he saivat julki-

Matti Rantonen on litin lukion ja yläkoulun historian ja yhteiskuntaopin lehtori.

seen pistetaulukkaan arvion twiittauksen sujumisesta ja parhaimmat palkittiin arvomerkeillä, badgeilla. Pedagogisena tausta-ajatuksena oli pelillistäminen: oman ja muiden menestyksen näkeminen synnyttää kilpailua ja motivoi. Opiskelijat ovat suhtautuneet pistetaulukoihin positiivisesti.

Toinen, perusajatuksestaan hyvin samankaltainen projekti liittyi kansainvälisiä suhteita viimeisten 150 vuoden aikana käsittelevään kurssiin (HI3 / HI2 LOPS2016). Projektissa opiskelijat loivat kuvitteellisen saksalaisen perheen, jonka kautta he käsitelivät 120 vuoden ajalta poliittisia tapahtumia Euroopassa. Lähtöpiste oli Saksojen 1870-luvun yhdistyminen, josta matka jatkui imperialismiin, maailmansotien ja näiden välisen ajan kautta kylmään sotaan, jolloin Saksa jaettiin, Berliinin muuri rakennettiin ja lopulta purettiin kylmän sodan päättyessä. Aikajänne oli nyt 105 päivän sijasta noin 120 vuotta, jonka aikana koettiin maailmanpoliittisesti erittäin suuria muutoksia. Projektin tarkoituksena oli tuoda kansainväliset tapahtumat tavallisten ihmisten tasolle, ja saksalaisiahan nämä tapahtumat koskettivat erityisen merkittävällä tavalla.

Markus Nacht
@Perhe_Nacht

Elämme kolmatta viikkoa piilossa. Näimme kellarin ikkunasta kun SS-pukuiset miehet raahasivat naapuriperheen mukanaan jonnekin.. #iittiHI3

Suomen esihistoriaa ja Ruotsin vallan ajan historiaa käsittelevällä kurssilla (HI5) Twitter-projektityö ei rakentunut kronologisesti, vaan kurssi oli jaettu teemaviikkoihin, joiden aikana opiskelijat valitsivat laatimastani listasta historiallisia merkkihenkilöitä (esimerkiksi talonpoika Lalli tai Henrik Gabriel Porthan). Viikkojen teemat vaihtelivat arkielämästä uskontoon, kulttuurista talouteen ja itsevaltiuteen. Opiskelijoiden oli tutustuttava ja eläydyttävä omaan hahmoonsa ja pyrittävä löytämään tälle ominaisia näkemyksiä.

Twiittaaminen muodostaa hyvää maaperää myös ilmiölähäisemmille, eri oppiaineita yhdistäville projekteille. #AateJaAika oli yhdessä lukion uskonnon ja filosofian opettajan kanssa luotu ilmiöpohjainen Twitter-projekti, jossa yhdistimme Euroopan kulttuuri-, aate- ja kirkko-

Juhani Hiltunen
@JHiltunen1879

Mietin tässä tulevaa työtä Ameriikassa, onneksi sentään tehtaaseen eikä kaivoksiin, ehkä joskus oma yritys tai vaikka oma tila #Titanicilla

historiaa käsittelevät kurssit (HI2 / HI4 LOPS 2016, UE2, FI1) yhteen. Projektin perusajatus noudatti HI5-projektin periaatetta: jokainen opiskelija valitsi itselleen yhden länsimaisen ajattelijan, loi tämän nimissä Twitter-tilin ja twiittasi kulloisenkin teeman mukaisesti. Ajattelijoita oli antiikista nykypäivään, esimerkiksi Sokrates, Erasmus Rotterdamilainen, Kristoffer Kolumbus, John Locke, Karl Marx, Adolf Hitler ja John Lennon. Teemoja olivat uskonto, sananvapaus, ihmisoikeudet ja hyvä yhteiskunta.

Keväällä 2016 olin mukana Suomen Yleisradion järjestämässä #Titanicilla-projektissa, jossa litin lukion opiskelijat loivat kahden muun suomalaisen lukion opiskelijoiden kanssa Twitteriin paremmasta elämästä haaveilevia siirtolaisia, joiden kohtalona oli matkustaa kohti Yhdysvaltoja valtamerilaiva Titanicilla. Projektissa yhdistyi hienosti paitsi hahmojen oma mikrohistoria, myös YLE:n kautta tullut valtava 1900-luvun alun siirtolaisuuteen ja Titanicin liittynyt makrohistoriallinen ja monimediainen konteksti. Lukiomme opiskelijoiden ryhmissä luomat kolme hahmoa saivat paljon julkisuutta sekä Twitterissä että lehtiartikkeleissa ja radiohaastatteluissa.

Kaikissa projekteissa kontekstualisoinnilla on ollut keskeinen sija. Opiskelijat ovat twiitteissään peilanneet hahmojen kautta omalle ajalleen tyyppisiä ilmiöitä ja ajankuvaa. Tavoitteena on ollut myös yhdistää laajempia tapahtumia yksittäisten ihmisten elämään. Tällaisen eläytymisen tavoitteena on historiallisen empatian kehittäminen, joka on yksi keskeisiä käsitteitä syksyllä 2016 käyttöön otetussa lukion opetussuunnitelmassa (LOPS 2016). Historiallisessa empatiassa pyritään pääsemään mahdollisimman lähelle historiallisen henkilön ajatus- ja tunnemaailmaa sekä perehtymään yksilön rooliin historiallisen kontekstin kautta.

Twiittien julkisuus tekee opiskelusta mielenkiintoista: kuka tahansa voi seurata kenen tahansa twiittejä. Projekteihin onkin kuulunut

Karl Marx
@KarlMarx883

Täydellisessä yhteiskunnassa yhteiskunta kantaa vastuun kaikista yksilöistä! #AateJaAika

Lalli
@LalliTalonmies

Palasin myymästä turkiksiä Turusta. Hyvät rahat sain. Saksalaiset ostavat paljon kylmän talven varalle. #IittiHI5

olennaisena osana opiskelijoiden luomien hahmojen välinen dialogi, jonka kautta hahmojen ajatusmaailmaa ja kontekstin käyttöä on ollut mahdollista syventää: opiskelija joutuu esimerkiksi pohtimaan, miten reagoida toisen opiskelijan luomaan ”ärsykkeeseen”. Opettajana olen osallistunut projekteihin omilla hahmoilla, ilman että opiskelijat ovat etukäteen tienneet, mitä hahmoista ohjaa opettaja. Tällaisen hahmon avulla olen pystynyt pitämään tarvittaessa keskustelua yllä ja samalla tuottamaan myös esimerkkejä, mitä kaikkea ja mistä kaikesta on mahdollista twiitata. #AateJaAika-projektiin loimme yhteisen opettajien tilin, jonka avulla saatoimme heittää kesken teemaviikon uusia aiheeseen liittyviä kysymyksiä, luoda dialogia opiskelijoiden välille ja myös opettajien ja opiskelijoiden kesken. Tällaisen osallistumisen kautta meidän oli mahdollista kiihdyttää opiskelijoiden osallistumista ja myös laskea kynnystä niiden osalta, joilla oli vaikeuksia päästä vauhtiin.

Opiskelijoiden palaute eri projekteista on ollut rohkaisevaa. Vaikka tämän kaltainen oppiminen on suurimmalle osalle uutta eikä miellytä kaikkia, selvästi suurempi osa on ollut kiinnostunut Twitterin käytöstä historian opiskelussa. Opiskelijat arvostavat heitä lähelle tulevia menetelmiä kuten mahdollisuutta tuottaa tämän kaltaisten projektien sisältöjä oppituntien ulkopuolella missä vain,

milloin vain käyttämällä moderneja välineitä kuten älypuhelinta opiskelutyökaluna. Palautteen perusteella opiskelijat myös arvostavat yksilöllistä opiskelua, mihin Twitter sopii hyvin: jokainen voi kehittää ja työstää hahmoaan ja tuottaa hahmon kautta sisältöä niin paljon kuin haluaa. Lisäksi opiskelu ei ole millään tavalla sidottu aikaan eikä paikkaan vaan opiskelija voi ”mennä menojaan” hahmonsansa kanssa. Luonnollisesti twiittaaminen on välillä haastavaa ja tiedonhaku hahmon taustoittamiseksi vaatii ponnisteluja. Kaikkia twiittaaminen ei kiinnosta ja hahmon ”pään sisään” pääseminen voi olla erittäinkin vaikeaa. Opiskelijat kuitenkin näkevät itsekkin vastuun positiivisena ilmiönä ja se näkyy muun muassa siinä, miten näin opiskellessa pystyy oppimaan jotain sellaista, mitä ei perinteisillä oppitunneilla pystyisi.

Opetusprojektejani voi käydä edelleen lukemassa Twitterissä seuraavien Twitter-tilien ja hashtagien kautta:

HI2-FI1-UE2: @AateJaAika #AateJaAika

HI3 Saksalaiset perheet: #iittiHI3
(sisältää myös henk. koht. twiittejäni kurssin teemoihin liittyen)

HI4 Talvisota: #iittiHI4 (sisältää myös henk. koht. twiittejäni kurssin teemoihin liittyen)

HI5 Teemat: #iittiHI5 (sisältää myös henk. koht. twiittejäni kurssin teemoihin liittyen)

@MattiRantonen: oma twitter-tilini

Muita historian opetuksen Twitter-projekteja:

YLE Historia: @Titanicilla #Titanicilla

Siilinjärven lukion talvisota-twiittaus: #SiiHis4

Lapuan lukion uskonpuhdistus -twiittaus: #UE2LaLu